

Túnel i pont del canal Segarra-Garrigues a l'altura de Ponts (Noguera).

El prototransvasament, obert en canal

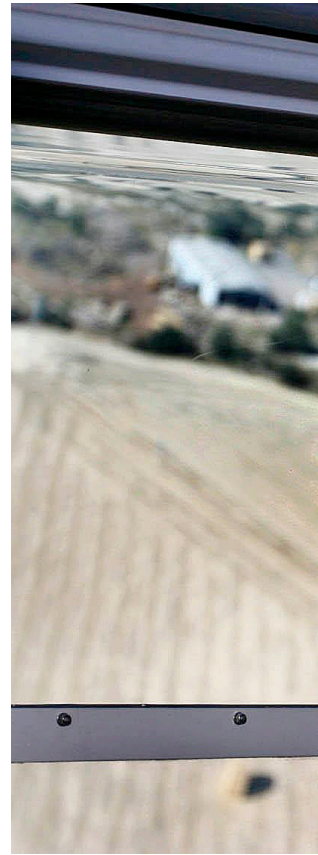
El passat 22 de març, coincidint amb el Dia Mundial de l'Aigua, la diputada aranesa de la CUP, Mireia Boya, criticava que el Govern estava fent “un transvasament encobert del Segre cap a Barcelona, via els canals auxiliars” i declarava que, al seu partit, “de transvasaments”, no en volien “ni imposats pel Govern de l'Estat espanyol ni imposats pel Govern de Catalunya”. Boya feia referència a una petita prolongació del canal Segarra-Garrigues per dur aigua a uns quants municipis fora de la conca de l'Ebre. El perill de travessar la ratlla imaginària —però física— que separa les conques internes catalanes de la conca de l'Ebre és que pot obrir la veda a d'altres transvasaments: entre les subtileses de la política hidrològica, un transvasament intern —d'un affluent, el Segre, al seu riu, l'Ebre, com en el cas del canal— és part del joc, però un

El Govern català defensa la prolongació del canal Segarra-Garrigues per abastir d'aigua de boca poc més de 4.000 habitants de la Conca de Barberà i l'Anoia. La Plataforma en Defensa de l'Ebre hi veu la penúltima fase d'un minitransvasament a Barcelona.

Per Àlex Milian

transvasament entre conques és trencar la baralla. El Govern aragonès ja ha dit que mourà les “accions jurídiques pertinents” per impedir-ho.

Carles Puigdemont va defensar la jugada, però es va amagar una carta a la màniga. En seu parlamentària, el president va respondre a la diputada cupaire: “Li voldria aclarir alguna afirmació que vostè ha fet abans sobre l'existència d'un presumpte transvasament encobert a Barcelona. No hi ha cap transvasament a Barcelona, el que hi ha és un transvasament des de l'embassament del Rialb a les comarques de la Segarra i l'Urgell, que són conca de l'Ebre, i —sí— a dos municipis de l'Anoia, que sumen 380 habitants, i a vuit de la Conca de Barberà que en sumen 3.400, que certament —certament— no estan directament a la conca de l'Ebre. Però vostè ha de saber que són municipis que tenen seriosos problemes d'abastament d'aigua, que l'aigua els ha d'arribar sovint amb cisternes i que, per tant, el Govern ha de fer tot el possible, d'acord amb el territori, per garantir aquest dret universal” →

→ En realitat Puigdemont no marca cap diferència entre deu municipis, entre els quals sí que hi ha casos particulars. En primer lloc, tots els termes municipals tenen una part dins la conca de l'Ebre. Tots —a pesar del que digui el president tot amagant la carta: el problema de veritat només el presenten quatre que no tenen el nucli urbà dins d'aquesta conca. Implica això que incloure'ls en el Segarra-Garrigues ja és un transvasament entre conques? N'hi ha que filen molt prim, però és que la política hidrològica —ja està dit— pot tenir subtileses d'aquesta mena.

En un futur, molt probablement, el focus es fixarà en el marge de terreny que la Conca Hidrogràfica de l'Ebre comparteix amb els termes municipals de Santa Coloma de Queralt i les Piles (de la Conca de Barberà) i Montmaneu i Sant Martí de Sesgueioles (de l'Anoia).

Segons la Plataforma en Defensa de l'Ebre (PDE), portar-hi l'aigua del canal costarà 24 milions d'euros, una xifra que consideren sospitosament alta per resoldre el dèficit d'aigua de menys de 4.000 persones. És per això que hi veuen la re-

alització dels seus malsons: el transvasament encobert a Barcelona.

Una antiga sospita

El canal Segarra-Garrigues ja estava previst dins del Pla Hidrològic Nacional de 2001. “Cal recordar —diu a EL TEMPS Manolo Tomàs, de la PDE— que aquell PHN està vigent; només es va reformar el títol III, que era el transvasament de l'Ebre”. El transvasament al País Valencià, Múrcia i Almeria el va derogar el Govern de José Luis Rodríguez Zapatero el 2004. Però la PDE sospita que el canal Segarra-Garrigues era una jugada amagada per acabar fent el transvasament de l'Ebre a Barcelona a poc a poc.

Manolo Tomàs ho explica: “És un canal que, des del començament, està justificat com a canal de regadiu, però sempre ens ha semblat un pla B del transvasament”. Hi ha dos o tres arguments que fan pujar la mosca al nas. El primer va ser desaprovechar una oportunitat per fer-lo més realista (i més econòmic): “En teoria —diu Tomàs— el canal era per a regadius de les comarques de la Segarra i les Garrigues, però va ser de-

nunciat per una ONG, la SEO Birdlife, perquè entre les seves zones de regadiu afectaven Zones d'Especial Protecció d'Aus (ZEPA) i la Comissió Europea va enviar una notificació perquè les 70.000 hectàrees previstes de regadiu es reduïssin en 30.000. En un país normal dirigit per gent normal, per tal de fer l'obra més assequible, s'hauria reduït la secció del canal de l'aigua. Però no es va modificar i s'ha continuat treballant amb la mateixa secció després de la denúncia de la CE”.

En un país contagiats per la construcció d'obres faraòniques això no hauria d'estranyar. Però el fet és que les obres s'han dut a terme en època de contenció de la despesa: “Representa una anomalia —adverteix Manolo Tomàs— perquè s'ha fet en època de retallades molt fortes. Curiosament, en els anys que s'ha construït —de 2007 a 2011—, el canal ha estat sempre la segona inversió més forta, tant si mirem els pressupostos de la Generalitat com les inversions de l'Estat a Catalunya, després de l'L9 del metro”.

L'altre fet que desperta suspicàcies és que s'ha demostrat poc interessant per als pagesos i s'ha desvirtuat la funció

A l'esquerra, col·locació de la primera pedra del canal Segarra-Garrigues, l'11 de juny de 2002, a Tiurana. El president de la Generalitat de Catalunya Jordi Pujol, entre Jaume Matas, llavors ministre de Medi Ambient, i la delegada del Govern a Catalunya, Julia García Valdecasas. A la dreta, visita en helicòpter del president de la Generalitat José Montilla a les obres del canal, el 6 de setembre de 2007.

gació a quatre pobles de l'Anoia i la Conca de Barberà és imminent. Santa Coloma de Queralt, les Piles, Montmaneu i Sant Martí de Sesgueioles sumen no arriba a 4.000 habitants, 3.000 dels quals són de Santa Coloma. Els seus problemes també són reals. Santa Coloma pateix una contaminació d'arsènic d'origen natural. La UE s'ha fet més restrictiva amb els nivells d'arsènic tolerables en l'aigua potable i els de Santa Coloma superen els nivells periòdicament. La resta de pobles tenen els aqüífers contaminats com a conseqüència de les filtracions d'explotacions agrícoles i ramaderes. El problema no és d'ara però no se li ha posat remei.

La PDE considera que l'arribada del canal fins a aquests quatre municipis seria un transvasament entre conques, perquè els nuclis urbans de tots quatre pobles són fora del territori de la Conca Hidrogràfica de l'Ebre (CHE). Com que la finalitat de l'aigua és per consum humà, consideren que el nucli urbà hauria de quedar dintre de l'àmbit de la CHE. Algú pot dir que aquest punt és discutible i aquesta pot ser la carta amagada de Puigdemont: si una part del municipi és de la CHE, dir-li "transvasament" és radical?

Manolo Tomàs demana solucions alternatives. Assegura que la PDE ha fet una contraproposta al Govern de la Generalitat consistent en el fet que aquests quatre municipis rebien aigua del CAT (Consorci d'Aigües de Tarragona), que ja és un minitransvasament construït, un fet consumat. D'aquesta manera, diu Tomàs, "no despertaria tanta desconfiança el canal Segarra-Garrigues". Però, segons aquest portaveu històric de la Plataforma, la Generalitat "encara no ha donat una explicació clara de per què aquests quatre pobles no s'han pogut sumar al CAT". La seva conclusió és "la certesa que estan preparant el transvasament a Barcelona per etapes". I la "primera etapa" és aquesta petita obra "que ara arribaria només a quatre pobles, però d'aquí a no res provocarà un efecte dòmino i molts altres en voldran". ●

original del canal. Estranyament ningú no va calcular —o bé va calcular malament— la inversió que estaven disposats a fer els pagesos (el consumidor directe d'aquest canal). La realitat ha estat que la part que pertocava assumir als agricultors els ha semblat massa elevada. Havien de pagar una part important de la xarxa secundària si en volien gaudir i molt pocs s'hi han mostrat interessats, en temps de vaques magres i abandonament del camp: "Aparentment —continua Tomàs— l'obra havia de tenir una importància estratègica per als pagesos de ponent", però "quan arriba el moment de ficar en marxa el canal, els pagesos no s'hi apunten, perquè no poden fer-se càrrec de les despeses que els corresponen".

Quan el canal començava a ser qüestionat, durant el Govern Montilla, apareix oportunament la demanda d'una cinquantena d'ajuntaments perquè el canal Segarra-Garrigues els resolgui els problemes d'abastiment d'aigua que pateixen cíclicament. Si una infraestructura hidràulica té sentit per la seva importància en el medi agrícola, encara esdevindrà més necessària —fins i tot

imprescindible— quan sigui la solució per als problemes d'aigua de boca. "D'aquesta manera —reconeix Tomàs— el que fan és blindar el canal. Si ara la PDE o una ONG ecologista denuncia el canal perquè no servirà per a allò que s'havia construït o per la seva desproporció —molt gran pel seu teòric objectiu—, diran que estem negant a diverses poblacions l'aigua de boca".

Finalment, hi ha una característica tècnica del canal que fa sospitar encara més la PDE. "El canal fa uns vuitanta quilòmetres aproximadament i acaba amb un embassament nou, el d'Albagés, que té una capacitat de 72 hm³, per recollir les aigües sobrants que no siguin utilitzades. Curiosament, fa tres setmanes el Consell General de l'Aigua va aprovar el Pla de Conques Internes de Catalunya que diu que necessiten 60 hm³. No cal ser molt espavilat: si Catalunya necessita 60 hm³ i a Albagés n'hi haurà 72...". Faves comptades?

El present

L'amenaça d'un futur transvasament queda lluny. Per contra, l'esmentada prolon-